

ΟΙ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΡΩΣΙΑ

A. ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΑΝΑΤ. ΕΥΡΩΠΗ

Σύμφωνα με στοιχεία της UNCTAD οι κύριοι αποδέκτες των άμεσων ξένων επενδύσεων ανά τον κόσμο 2007 ήταν, κατά σειρά μεγέθους, η Κίνα, η Ινδία, οι ΗΠΑ και η Ρωσία (καταλαμβάνοντας την 4^η θέση). Σημειώνεται ότι οι κυριότεροι λόγοι προσέλκυσης επενδύσεων είναι το μέγεθος της οικονομίας, οι πλουτοπαραγωγικές πηγές, οι πρώτες ύλες και το χαμηλό εργατικό κόστος, κυρίως στις χώρες της Άπω Ανατολής και της Λατινικής Αμερικής. Η Ρωσία όπως καταγράφεται στον κατωτέρω πίνακα προσέλκυσε το 2008 άμεσες ξένες επενδύσεις ύψους 70,3 δις. US\$, έναντι 52,4 δις US\$ το 2007. Το 2009 και ιδιαίτερα το 9μηνο του έτους παρατηρήσαμε ότι το σύνολο των άμεσων ξένων επενδύσεων ανήλθε σε 54,7 δις \$ σημειώνοντας πτώση κατά 27,8% έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2008.

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ (2000-2008) (εκ. \$)

ΧΩΡΕΣ	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ΚΙΝΑ	52.742	53.505	60.630	72.406	69.468	83.521	108.321
ΙΝΔΙΑ	5.627	4.323	5.571	6.671	16.881	22.950	41.554
ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ.	65	70	187	88	195	262	918
ΤΟΥΡΚΜΕΝΙΣΤΑΝ	276	226	354	418	731	804	820
ΤΑΝΤΖΙΚΙΣΤΑΝ	36	14	272	54	339	401	376
ΚΙΡΚΙΣΤΑΝ	470	46	175	43	182	208	233
ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ	247	172	164	305	354	1.772	2.158
ΣΕΡΒΙΑ/ΜΑΥΡΟΒ.	549	1.410	1.029	2.090	5.128	3.985	3.985
ΕΛΛΑΣ	1.275	1.271	2.101	607	5.363	1.918	5.093
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	970	2.097	3.452	3.862	5.172	11.716	9.205
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	1.144	2.213	6.517	6.483	11.394	11.367	9.923
ΠΟΛΩΝΙΑ	4.589	12.890	12.890	9.602	13.922	19.591	22.612
ΤΟΥΡΚΙΑ.	1.752	1.752	2.883	9.803	20.120	22.046	18.198
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	693	1.424	1.715	7.808	5.604	9.891	10.693
ΡΩΣΙΑ	7.958	7.958	15.444	12.766	28.732	52.475	70.320
ΣΥΝΟΛΟ	621.925	564.078	742.143	945.795	1.411.018	1.833.324	1.697.373

Πηγή: UNCTAD, Report (2008)

http://stats.unctad.org/fdi/ReportFolders/reportFolders.aspx?sCS_referer=&sCS_ChosenLang=en

B. ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ

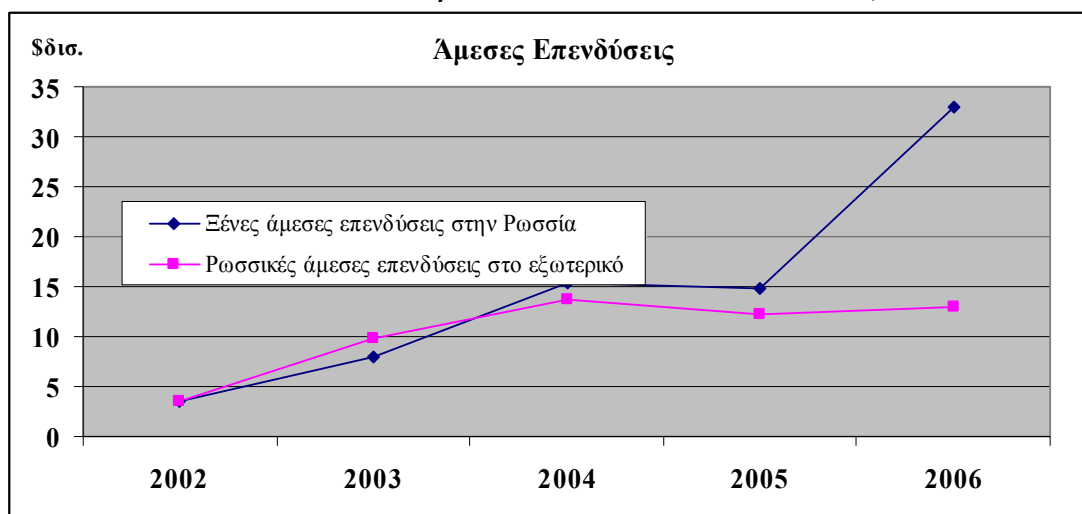
Κατά την δεκαετία του '90 οι ξένες άμεσες επενδύσεις (ΞΑΕ) στη Ρωσία ήταν μάλλον αναιμικές σε σύγκριση με το μέγεθος και τις οικονομικές δυνατότητες της χώρας. Οι αιτίες που λειτούργησαν αποτρεπτικά ήταν κυρίως η πολιτική και οικονομική αβεβαιότητα, η διαδεδομένη διαφθορά και το φορολογικό και έντονα ρυθμιστικό περιβάλλον που επιβάρυνε δυσανάλογα το επιχειρηματικό κλίμα. Σωρευτικά, οι ΞΑΕ για όλη την δεκαετία του '90 υπολογίζονται σε \$20 δις. Παρά την σαφή βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, την περίοδο 2000-02 οι ΞΑΕ ετησίως δεν ξεπέρασαν τα \$3 δις. Στην συνέχεια, όμως, αυξήθηκαν με ταχύ ρυθμό και παρ' όλες τις δυσμενείς

εντυπώσεις που άφησε η υπόθεση YUKOS, την τριετία έως το 2006 έφθασαν σωρευτικά τα \$60 δις.

Το 2006 οι εισροές κεφαλαίων τόσο για επενδύσεις όσο και λόγω δανεισμού έφθασαν τα \$55 δις. Όπως και το 2005, η μεταποίηση απορρόφησε το μεγαλύτερο τμήμα, περί τα \$15 δις. και το λιανικό εμπόριο και οι υπηρεσίες περί τα \$13 δις. αν και τα ποσά ήταν χαμηλότερα από το 2005. Οι κλάδοι πρώτων υλών, περιλαμβανομένου του πετρελαίου, γνώρισαν σημαντική αύξηση φθάνοντας τα \$9 δις το 2006. Το 55% του συνόλου των ΞΑΕ το 2006 προήλθαν από 3 χώρες, κατά σειρά την Ολλανδία, την Κύπρο και το Λουξεμβούργο. Και οι τρεις χώρες είναι γνωστοί αποδέκτες ρωσικών κεφαλαίων που εξάγονται από την Ρωσία, τα οποία διαχειρίζονται πλήθος υπεράκτιων εταιρειών, συνήθως ρωσικών συμφερόντων. Συνεπώς, εκτιμάται με ασφάλεια ότι μεγάλο μέρος των κεφαλαίων που προέρχονται από αυτές τις χώρες αποτελούν επαναπατριζόμενα ρωσικά κεφάλαια.

Το 2006, η ΕΕ είναι σύμφωνα με την ROSSTAT, ο πρώτος επενδυτής της Ρωσίας (76% του συνόλου των ΞΑΕ), ενώ οι ΗΠΑ καταγράφουν μικρό ποσοστό. Στο σύνολο των ΑΞΕ που προέρχονται από χώρες του ΟΟΣΑ παρατηρείται ότι το 67% προέρχεται από την ΕΕ και το 9% από τις ΗΠΑ.

Διάγραμμα 11. Άμεσες ξένες επενδύσεις (μη συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων κεφαλαίου και άλλων επενδύσεων)

Σε ότι αφορά τις **ρωσικές επενδύσεις** στο εξωτερικό, σωρευτικά η Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας τις υπολογίζει σε \$114 (συμπεριλαμβανομένων των άμεσων επενδύσεων, των επενδύσεων κεφαλαίου και άλλων επενδύσεων). Κυριότεροι αποδέκτες είναι η Ελβετία (45,994 δις \$) , η Κύπρος (15,519 δις, η Λευκορωσία (5,946 δις), οι Μπαχάμες, οι Παρθένες Νήσοι, το Ιράν, το Γιβραλτάρ, η Βρετανία, η Αυστρία και οι ΗΠΑ.

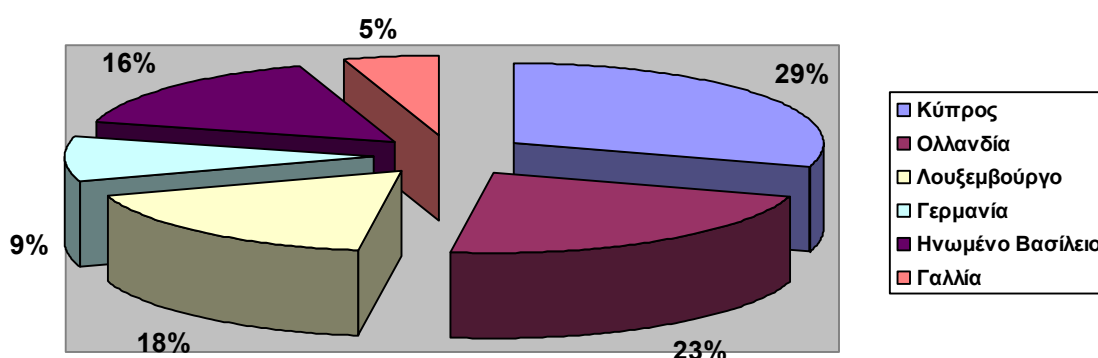
Η **διαφυγή κεφαλαίων** ήταν ίση με το 3% του ΑΕΠ κατά την περίοδο 1995-96, ενώ έως το 1998 έφθασε το 13%. Στην συνέχεια, μειώθηκε και το 2001 αντιστοιχούσε στο 7% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας, το 2003 μειώθηκε σημαντικά παρά την αβεβαιότητα που προκάλεσε η υπόθεση Yukos. Υπολογίζεται ότι έως το 2005 των σύνολο των κεφαλαίων που έφυγαν από την Ρωσία ανέρχονταν σε \$53,3 δις, ενώ έως το 2004 ήταν \$33,6 δις. Οι προσπάθειες των αρχών να ελέγξουν το φαινόμενο θέτοντας φραγμούς στην κίνηση κεφαλαίων δεν είχαν επιτυχία. Επιπλέον,

φαίνεται ότι θα συνεχίσει να αποτελεί χαρακτηριστικό του συστήματος. Το 2008 και ιδιαίτερα κατά την διάρκεια του τρίτου τριμήνου του 2008 και του α. τριμήνου 2009 παρατηρήσαμε ότι ,σημαντικά Ρωσικά κεφάλαια κινήθηκαν στο εξωτερικό, ένεκα κυρίως της οικονομικής κρίσης. Ιδιαίτερα κατά το διάστημα αυτό , σύμφωνα με κυπριακές πηγές κατευθύνθηκαν μόνο προς την Κύπρο σημαντικά κεφάλαια ύψους 22 δις. \$.

Κατά το 2009 παρατηρήσαμε ότι οι Ξένες επενδύσεις στην Ρωσία το 9μηνο 2009 έφθασαν τα 54,7 δις \$ σημειώνοντας μείωση κατά 27,8% έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2008 .Σημειώνουμε ότι το σύνολο του έτους 2008 έφθασαν τα 70,320 δις \$. Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των ξένων επενδύσεων στην Ρωσία παρατηρούμε ότι οι άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) στην Ρωσία κατέχουν το 23% του συνόλου των ξένων επενδύσεων, οι επενδύσεις κεφαλαίου το 73,5% και οι λοιπές επενδύσεις το 3,5%. Εξετάζοντας τις χώρες προέλευσης των ξένων επενδύσεων στην Ρωσία παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος επενδυτής στην Ρωσία παραμένει η Κύπρος με 29% του συνόλου και ακολουθούν η Ολλανδία με 23%, το Λουξεμβούργο με 18%, η Μεγ. Βρεταννία με 16%, η Γερμανία με 9%, η Γαλλία με 5% και ακολουθούν άλλες χώρες με μικρότερη σημασία.

Σύμφωνα με άλλα στοιχεία της Εθνικής στατιστικής Υπηρεσίας, που αναδημοσιεύθηκαν από το RIA VOVOSTI , οι μεικτές Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Ρωσία συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων κεφαλαίου έφθασαν το 2008 τα 103 δις \$, έναντι εκροών Ρωσικών επενδύσεων στο εξωτερικό ύψους 114 δις \$.

Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στη Ρωσία ανά χώρα 2008

Επενδύσεις ανά Περιφέρεια

Εξετάζοντας τις ΑΞΕ ανά γεωγραφική περιοχή παρατηρούμε ότι η Μόσχα και η περιφέρειά της κατέχει το 50% του συνόλου των ΑΞΕ και η Αγία Πετρούπολη ακολουθεί χωρίς όμως να προσελκύει μεγάλες επενδύσεις. Τα μεγάλα κέντρα παραγωγής πετρελαιοειδών και φυσικού αερίου, όπως το διαμέρισμα Ουραλίων (Τιουμεν) και η νήσος Σαχαλίνη, εμφανίζουν υψηλότερα ποσοστά.

Εξετάζοντας τις 9 κυριότερες περιφέρειες της Ρωσίας για επενδύσεις παρατηρούμε τα εξής:

Περιοχή	Επενδυτικές ευκαιρίες	Κίνδυνος επένδυσης	Επενδυτικό κλίμα
Μόσχα	16.1 (17.6)	0.77 (1.02)	1 ^A (1B)
Αγία Πετρούπολη	5.5 (6.5)	0.82 (0,93)	1B (1B)
Περιοχή Μόσχας	4,1 (4.8)	0.87 (0,91)	1B (1B)
Περιοχή Σαμάρας	2.2 (2.0)	0.98 (1.07)	2B (2B)

Κρασνοντάρ	2.1 (2.6)	0.90 (0,73)	2B (2 ^A)
Nizhni Novgorod	2.1 (2.0)	0.87 (0,87)	2B (2B)
Rep Tartastan	2.0 (2.1)	0.82 (0,82)	2B (2B)
ΠεριοχήRostov	1.9 (2.0)	0,93 (0,79)	2B (2 ^A)
Rep Bashkortostan	1.9 (1.8)	0,91 (0,91)	2B (2B)

Οι επενδυτικές ευκαιρίες αναφέρεται στο μερίδιο στο σύνολο των επενδύσεων στην Ρωσία από 0% - 100%

Ο κίνδυνος επένδυσης αναφέρεται στην θέση της περιοχής σε σχέση με το μέσο όρο κινδύνου 1.

Οι σχέση σε παρένθεση αναφέρεται στην προηγούμενη σχέση από το φθινόπωρο του 2008.